

Παρέμβαση της Π.Ο.Ε. για Ιερά Μονή Παναγίας Σουμελά και UNESCO: Τουριστική «βιτρίνα» της Άγκυρας ή σεβασμός στην Ιστορία;

/ [Γενικά Θέματα](#) / [Ειδήσεις και Ανακοινώσεις](#)

Έντονο προβληματισμό εκφράζει η Παμποντιακή Ομοσπονδία Ελλάδος (Π.Ο.Ε.) σχετικά με τις πρωτοβουλίες των τουρκικών αρχών για την ένταξη της ιστορικής Ιεράς Μονής Παναγίας Σουμελά στον μόνιμο Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

Σε ανακοίνωσή της, η Π.Ο.Ε. τονίζει ότι, παρά το γεγονός πως η ένταξη ενός μνημείου παγκόσμιας ακτινοβολίας θα μπορούσε να θεωρηθεί θετική εξέλιξη, παραμένει ανοιχτό το ερώτημα εάν πρόκειται για μια ουσιαστική προσπάθεια προστασίας και ανάδειξης της Μονής ή για μια ενέργεια που αποσκοπεί στην αποσύνδεσή της από την ιστορική και θρησκευτική της ταυτότητα.

Η Ομοσπονδία υπενθυμίζει το προηγούμενο της Αγίας Σοφίας, επισημαίνοντας ότι «η οποία, παρότι προστατευόμενο μνημείο της UNESCO από το 1985, μετετράπη εκ νέου σε τέμενος το 2020», γεγονός που, όπως αναφέρει, καταδεικνύει τα όρια της διεθνούς προστασίας όταν δεν υπάρχει σεβασμός στην ιστορική φυσιογνωμία των μνημείων.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον χαρακτήρα της Παναγίας Σουμελά ως πνευματικού κέντρου του Ποντιακού Ελληνισμού. Όπως σημειώνεται χαρακτηριστικά, «η Παναγία Σουμελά δεν είναι απλώς ένα εντυπωσιακό αρχιτεκτόνημα», αλλά «το αδιαπραγμάτευτο κέντρο του Ποντιακού Ελληνισμού» και «η κιβωτός της πίστης μας». Για τον λόγο αυτό, η Π.Ο.Ε. υπογραμμίζει ότι κάθε φάκελος υποψηφιότητας προς την UNESCO οφείλει να αναδεικνύει «τη βυζαντινή προέλευση, τον ελληνορθόδοξο χαρακτήρα του μοναστηριού και τον ρόλο του ως πνευματικού φάρου των Ποντίων».

Παράλληλα, η Ομοσπονδία εκφράζει ανησυχία για τους περιορισμούς που έχουν κατά καιρούς τεθεί στην τέλεση της Πατριαρχικής Θείας Λειτουργίας τον Δεκαπενταύγουστο, επισημαίνοντας ότι οι καθυστερήσεις ή οι απαγορεύσεις προκαλούν ερωτήματα ως προς τον σεβασμό της θρησκευτικής ελευθερίας και της ιστορικής ταυτότητας του μνημείου.

Η Π.Ο.Ε. ξεκαθαρίζει ότι στηρίζει την ένταξη της Μονής στον κατάλογο της UNESCO μόνο υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται η σαφής αναφορά στη βυζαντινή και ελληνορθόδοξη ταυτότητα του μνημείου, η προστασία των αυθεντικών ιστορικών και καλλιτεχνικών χαρακτηριστικών του, η αποτροπή οποιασδήποτε παραχάραξης της ιστορίας του και η «μόνιμη, θεσμοθετημένη και απρόσκοπτη δυνατότητα τέλεσης της Πατριαρχικής Θείας Λειτουργίας κάθε 15 Αυγούστου».

Τέλος, η Ομοσπονδία απευθύνει κάλεσμα προς την Ελληνική Πολιτεία, τους αρμόδιους φορείς και τις ποντιακές οργανώσεις παγκοσμίως να παρακολουθήσουν στενά τη διαδικασία, υπογραμμίζοντας ότι «καμία “λευκή επιταγή” δεν πρέπει να δοθεί στην Τουρκία». Όπως καταλήγει, «η Παναγία Σουμελά χτυπά στην καρδιά του Ποντιακού Ελληνισμού» και δεν πρέπει ποτέ να μετατραπεί «σε ένα άψυχο

τουριστικό αξιοθέατο, αλλά να παραμείνει ο ζωντανός φάρος της Ορθοδοξίας και της μνήμης μας».

Αναλυτικά η ανακοίνωση της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος:

Παναγία Σουμελά: Τουριστική «βιτρίνα» της Άγκυρας ή σεβασμός στην Ιστορία; Η UNESCO και το ιερό χρέος μας.

Η πρόσφατη κινητικότητα των τουρκικών αρχών και εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως αυτή παρουσιάζεται σε σχετικά δημοσιεύματα και δημόσιες τοποθετήσεις, με σκοπό την οριστική ένταξη της ιστορικής Ιεράς Μονής της Παναγίας Σουμελά στον μόνιμο κατάλογο των Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO, απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή και εγρήγορση. Ως Παμποντιακή Ομοσπονδία Ελλάδος (Π.Ο.Ε.), βρισκόμαστε μπροστά σε μια εξέλιξη που, εκ πρώτης όψεως, φαντάζει ως προσπάθεια προστασίας ενός παγκόσμιου πολιτιστικού θησαυρού. Ωστόσο, γνωρίζοντας την ιστορία και τις διαχρονικές μεθοδεύσεις της γείτονος, οφείλουμε να θέσουμε το κρίσιμο ερώτημα: Πρόκειται για μια ειλικρινή κίνηση ανάδειξης του μνημείου ή υποκρύπτεται ένας ακόμη στρατηγικός ελιγμός με στόχο την αποκοπή του από την ιστορική και θρησκευτική του ταυτότητα;

Δεν έχουμε το δικαίωμα να είμαστε αφελείς. Το πρόσφατο, τραυματικό προηγούμενο της Αγίας Σοφίας -η οποία, παρότι προστατευόμενο μνημείο της UNESCO από το 1985, μετετράπη εκ νέου σε τέμενος το 2020- αποκαλύπτει τα όρια που μπορεί να συναντήσει ακόμη και η διεθνής προστασία όταν απουσιάζει η πολιτική βούληση σεβασμού της ιστορικής φυσιογνωμίας ενός μνημείου. Σήμερα, η Τουρκία επιδιώκει να κεφαλαιοποιήσει τουριστικά την αίγλη της Παναγίας Σουμελά, χρησιμοποιώντας την ως όχημα προώθησης, αποσιωπώντας παράλληλα την ψυχή και την ιστορική της αλήθεια.

Η Παναγία Σουμελά δεν είναι απλώς ένα εντυπωσιακό αρχιτεκτόνημα σκαλισμένο στους βράχους του όρους Μελά στον Πόντο. Είναι το αδιαπραγμάτευτο κέντρο του Ποντιακού Ελληνισμού. Είναι η κιβωτός της πίστης μας, ο τόπος όπου οι πρόγονοί μας προσευχήθηκαν, μεγαλούργησαν αλλά και μαρτύρησαν κατά τη διάρκεια των διωγμών που υπέστησαν. Οποιοσδήποτε φάκελος υποψηφιότητας κατατεθεί προς την UNESCO οφείλει να αναδεικνύει ρητά, ξεκάθαρα και κατηγορηματικά τη βυζαντινή προέλευση, τον ελληνορθόδοξο χαρακτήρα του μοναστηριού και τον ρόλο του ως πνευματικού φάρου των Ποντίων επί πολλούς αιώνες.

Επιπλέον, συνιστά αντίφαση να αιτείται η τουρκική πλευρά την παγκόσμια πολιτιστική αναγνώριση ενός ελληνορθόδοξου θρησκευτικού κέντρου, τη στιγμή

που χρησιμοποιεί το ίδιο το μνημείο ως εργαλείο πολιτικών χειρισμών. Όπως έχουμε δει τα τελευταία χρόνια, η άδεια για την τέλεση της Πατριαρχικής Θείας Λειτουργίας ανήμερα του Δεκαπενταύγουστου είτε καθυστερεί χαρακτηριστικά, είτε δίνεται για άλλες ημερομηνίες, είτε απαγορεύεται, προκαλώντας εύλογους προβληματισμούς σχετικά με τον σεβασμό της θρησκευτικής ελευθερίας και του ιστορικού χαρακτήρα του μνημείου.

Η θέση της Π.Ο.Ε. είναι σαφής: Η ένταξη της Ιεράς Μονής Παναγίας Σουμελά στον μόνιμο κατάλογο της UNESCO μπορεί να αποτελέσει μια θετική εξέλιξη μόνο εφόσον συνοδεύεται από ουσιαστικές εγγυήσεις για τη διατήρηση της αυθεντικότητας, της ιστορικής αλήθειας και του ελληνορθόδοξου χαρακτήρα της Μονής. Στις εγγυήσεις αυτές περιλαμβάνονται η πλήρης και σαφής αναφορά στη βυζαντινή και ελληνορθόδοξη ταυτότητα του μνημείου, η προστασία των αυθεντικών ιστορικών και καλλιτεχνικών χαρακτηριστικών του, η αποτροπή οποιασδήποτε αλλοίωσης ή παραχάραξης της ιστορίας του, καθώς και η μόνιμη, θεσμοθετημένη και απρόσκοπτη δυνατότητα τέλεσης της Πατριαρχικής Θείας Λειτουργίας κάθε 15 Αυγούστου.

Η Π.Ο.Ε. θεωρεί ότι μια ενδεχόμενη εγγραφή η οποία δεν θα διασφαλίζει τα παραπάνω στοιχεία θα δημιουργούσε σοβαρά ερωτήματα ως προς το κατά πόσο υπηρετεί πραγματικά τον σκοπό της προστασίας και ανάδειξης του μνημείου και όχι τη σταδιακή αποκοπή του από την ιστορική και θρησκευτική του ταυτότητα. Απευθύνουμε κάλεσμα αφύπνισης και συστράτευσης προς την Ελληνική Πολιτεία, το Υπουργείο Εξωτερικών, το Υπουργείο Πολιτισμού και το σύνολο των ποντιακών και ομογενειακών οργανώσεων ανά την υφήλιο. Η Π.Ο.Ε. απευθύνθηκε άμεσα στους αρμόδιους θεσμικούς φορείς της Ελληνικής Δημοκρατίας, στην Ελληνική Εθνική Επιτροπή για την UNESCO και στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ελλάδας στην UNESCO, προκειμένου να ενημερωθεί επίσημα για το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η διαδικασία και να καταθέσει τις θέσεις της σχετικά με τη διαφύλαξη της ιστορικής, πολιτιστικής και θρησκευτικής ταυτότητας του μνημείου.

Καμία “λευκή επιταγή” δεν πρέπει να δοθεί στην Τουρκία. Η διεθνής αναγνώριση ενός μνημείου τέτοιας σημασίας προϋποθέτει τον πλήρη σεβασμό της ιστορικής αλήθειας που αυτό εκφράζει.

Η Παναγία Σουμελά χτυπά στην καρδιά του Ποντιακού Ελληνισμού και έτσι πρέπει να παραμείνει εσαεί. Είναι χρέος μας προς την Ιστορία, προς τους προγόνους μας και προς τις επόμενες γενιές να διασφαλίσουμε ότι ο ιερός αυτός βράχος δεν θα μετατραπεί ποτέ σε ένα άψυχο τουριστικό αξιοθέατο, αλλά θα παραμείνει ο ζωντανός φάρος της Ορθοδοξίας και της μνήμης μας.